

BOJANA BOJANIĆ OBAD ŠĆITAROCI

MODELI KORIŠTENJA KULTURNOG NASLIJEĐA

KORIŠTENJE KULTURNOG NASLIJEĐA
 MODEL UNAPRJEĐENJA
 MODEL POSTUPANJA
 MODEL ZAŠTITE
 MODEL RAZVOJA

Cilj je istraživanja doprinijeti razumijevanju kako kulturno naslijeđe može biti korišteno kao strateški resurs te postići kapitalizaciju kulturnog naslijeđa. Ideja je pokazati **modele korištenja** kulturnog urbanog naslijeđa, kulturnog naslijeđa pejzaža i kulturnog nematerijalnog naslijeđa. Korištenje kulturnog naslijeđa je pasivno kada je usmjereno unutar samoga sebe, a aktivno kada pridonosi razvoju.

Modeli postupanja kulturnim naslijeđem mogu se podijeliti na **modele zaštite** (očuvanje, održavanje, obnova), **modele razvoja** (istraživanje, revitalizacija, adaptacija) i **modele korištenja** (društveno, obrazovanje, znanost, tehnologija, kultura, turizam i dr.). **Modelima zaštite** se sprječavaju i prevladavaju štete uslijed korištenja ili oštećenja. **Modelima razvoja** se povećavaju potencijalne vrijednosti baštine, informacije o njoj te se promiču vrijednosti i suvremeno korištenje baštine. **Modeli korištenja** kulturnog naslijeđa razlikuju se prema tipu (materijalno, nematerijalno) i prema cilju (revitalizacija, regeneracija, ponovno korištenje, prilagođeno ponovno korištenje, razvoj, obnavljanje, oživljavanje). Modeli korištenja ne smiju biti u suprotnosti s očuvanjem, a očekuje se da pridonese održivosti kulturnog naslijeđa.

Raspravlja se o **modelima unaprjeđenja** korištenja kulturnog naslijeđa prema usmjerenju: modeli obnavljanja (regeneracije), modeli preobrazbe (transformacije) i modeli primjene (aplikacije). Mjerila korištenja su u velikom rasponu – od građevine, sklopa zgrada, dijela grada, čitavoga grada, do regije i državnog teritorija. Postavlja se pitanje o mogućnostima korištenja kulturnog naslijeđa i/ili o razvoju kulturnim naslijeđem. Poznati se modeli analiziraju i stvara se sustav pristupa rješavanju problema te metoda identifikacije, artikulacije i uspostavljanja značenja kulturnog naslijeđa za razvoj i održivost.

Teži se stvaranju sustava suradnje za očuvanje i korištenje kulturne baštine, koji je integriran u programu razvoja te stvara neku vrstu suvremenog normativnog okvira. Istraživanje mora pokazati i dokazati da naslijeđe nije teret nego medij razvoja. Pojam "upravljanja kulturnom baštinom" donio je zahtjev za postizanje rezultata i ishoda uspješnog upravljanja – prepoznavanja, zaštite, očuvanja, prezentacije i prijenosa baštine budućim generacijama. Upravljanje kulturnim naslijeđem postaje **model povezivanja** – javnog, institucionalnog, lokalnog i svih korisnika. Model povezivanja ne sadrži u sebi samo povezane sve podatke koje posjedujemo o naslijeđu, nego prije svega služi kao platforma za nadopunjavanje znanja između prakse i projekata. Model povezivanja je *work in progress* koji se razvija i nikada ne pretpostavlja završetak svog djelovanja.

Literatura:

1. <http://www.grupotaso.com/rock-regeneration-and-optimisation-of-cultural-heritage/>
2. http://www.un.org/millenniumgoals/pdf/Think%20Pieces/2_culture.pdf
3. <http://www.heritageportal.eu/>
4. http://www.interreg-central.eu/Content.Node/discover/2_transport-final.pdf
5. http://www.interreg4c.eu/uploads/media/pdf/7_Gateway_Methodology_Stages_of_heritage_led_regeneration_INHERIT.pdf

Izv.prof.dr.sc. **Bojana Bojanić**
Obad Šćitaroci, dipl.ing.arh.
 Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
 bbojanic@arhitekt.hr, www.scitaroci.hr